

Mądrość ukryta w przysłowia

Materiał interaktywny przeznaczony do edukacji wczesnoszkolnej. Zawiera ilustracje oraz ćwiczenia interaktywne z możliwością sprawdzenia poprawności odpowiedzi.

- [Wprowadzenie](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Słownik](#)
- [Ciekawostki](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Wprowadzenie

Mądrość ukryta w przysłowiach

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Przykładowe przysłowia:

1. **Apetyt rośnie w miarę jedzenia** – przysłowie to oznacza, że im więcej mamy, tym więcej jeszcze chcemy mieć. Dotyczy to sławy, pieniędzy, posiadanych przedmiotów czy umiejętności.
2. **Co dwie głowy, to nie jedna** – oznacza to, że dwie osoby razem mogą zdziałać i osiągnąć więcej niż jedna osoba.
3. **Ćwiczenie czyni mistrza** – przysłowie to przypomina nam, że częste powtarzanie czynności czy wiadomości pozwala dojść do wprawy. Należy pamiętać, że nie wolno poddawać się przy porażkach.
4. **Do trzech razy sztuka** – nie należy przejmować się porażkami, gdy coś nam nie wychodzi. Warto próbować do skutku, aż w końcu uda nam się osiągnąć zaplanowany cel.
5. **Ziarnko do ziarnka, a zbierze się miarka** – przysłowie to oznacza, że jeśli będziemy cierpliwi i systematyczni, to w końcu dojdziemy do wymarzonego celu.

Twoje cele

- Wyjaśnisz sens przysłów, korzystając z różnych źródeł informacji.
- Przedstawisz znaczenie wybranego przysłowia w dowolnej formie plastycznej.
- Uzupełnisz treść przysłowia.
- Ułożysz wyrazy w kolejności alfabetycznej.
- Narysujesz historyjkę obrazkową.
- Zagrasz w kalambury i za pomocą ruchów i gestów przedstawisz znaczenie wybranych przysłów.
- Obliczysz działania matematyczne zgodnie z zasadą kolejności wykonywania działań.
- Uporządkujesz wyniki od najmniejszego do największego.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wysłuchaj opowiadania.

Audiobook można wysłuchać pod adresem: <https://zpe.gov.pl/b/PzwEd1UoM>

„Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło”

Był piękny majowy dzień. Pani Sowa zebrała wszystkich swoich uczniów na Wrzosowej Polanie i poprosiła o wylosowanie kolorowych kul. Zdradziła, że wewnątrz każdej z nich ukryta jest kartka z przysłowiem. Zadaniem dzieci było wyjaśnienie wylosowanego przysłowia w zaskakujący, niecodzienny sposób.

Wszystkie zwierzęta ucieszyły się z propozycji pani Sowy i w pośpiechu zaczęły otwierać wylosowane kule. Tylko mały niedźwiadek Jaś usiadł pod drzewem ze smutną miną. Jak na złość losował kulę ostatni, bo spóźnił się na spotkanie. Pomyślał pełen żalu: *„Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi”. Mogłem wcześniej wstać i miałbym większe szanse, żeby wylosować inne przysłowie. Co ja teraz zrobię? Skąd ja mogę wiedzieć, co to znaczy: „Idzie luty, podkuj buty”? Ja nie mam pojęcia, jaka pogoda jest w lutym! Przecież niedźwiadki w lutym śpią w swoich gawrach. Kto mi pomoże...?*

Niedźwiadek zastanowił się chwilę i stwierdził: *„Co się stało, to się nie odstanie”. Nie ma co narzekać, trzeba zacząć działać, bo przecież „bez pracy nie ma kołaczy”.* Jak pomyślał, tak też uczynił. Zrobił listę znajomych, którzy mogą pomóc w wyjaśnieniu przysłowia o podkuwanych w lutym butach.

Najpierw udał się do sroki Heli, którą uważał za uczynną koleżankę. Niestety bardzo się zawiodł, w związku z czym przekonał się, że „prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”. Hela rzekomo nie miała czasu rozmawiać z Jasiem o lutowej aurze, a na koniec stwierdziła, że ma swoje przysłowie do opracowania. Była niemila, a rozmowę zakończyła słowami: *„Jak sobie pościeliłeś, Jasiu, tak się wyspisz...”*. Trzeba było spotkać się z lutym, a nie smacznie spać w swojej gawrze. I szyderczo się zaśmiała.

Niedźwiadek nie zrozumiał uwagi sroki Heli. Co to przysłowie ma wspólnego z moją gawrą? Właśnie staram się dobrze pościelić, żeby się dobrze wyspać... Tak czy siak, nie będę marnował czasu na rozmowy z nieuprzejmą sroką i idę szukać prawdziwych przyjaciół, bo przecież: „co dwie głowy, to nie jedna”.

Następnie trafił do braci bliźniaków – lisków Felka i Franka. Bracia ucieszyli się na widok Jasia. Niestety liski uważane były za małych leniuszków i raczej „praca nie paliła im się w rękach”. Niedźwiadek jednak stwierdził, że „kto pyta, nie błądzi” i zdecydował się poprosić liski o przysługę.

Okazało się, że „pozory mylą” i Jaś nie zawiodł się na kolegach. Liski „stanęły na wysokości zadania” i bardzo pomogły niedźwiadkowi. Opowiedziały mu, dlaczego w lutym trzeba nosić ciepłe buty. Zaoferowały też pomoc przy przygotowaniu prezentacji przysłówia. Wyszło na jaw, że liski mają ukryty talent – potrafią komponować muzykę. Miś ułożył wiersz o lutym, a liski szybko skomponowały i nagrały melodię.

Niedźwiadek, który miał głos jak dzwon, zaśpiewał piosenkę „Idzie luty, podkuj buty” tak pięknie, że aż w lesie zapanowała głucha cisza. Wszyscy jego mieszkańcy zaniemówili i nasłuchiwali, skąd płynie ta piękna melodia.

Nadszedł dzień prezentacji zadań o przysłowiach. Na polanie zasiadło szanowne jury z panią Sową na czele. Wszyscy uczniowie przedstawiali swoje pomysły. Oczywiście pierwsza wystąpiła sroka Hela, która jak zawsze chciała grać pierwsze skrzypce. Dostała gromkie brawa. Drugim kandydatem do nagrody głównej był szop Krzyś. Wszyscy myśleli, że to właśnie oni mają wygraną w kieszeni. I wtedy przyszła pora na występ niedźwiadka Jasia. Miś wszedł na scenę z ogromną gracją i zaśpiewał w taki sposób, że wszystkim zwierzętom zaparło dech w piersiach. Jaś był tak przekonujący, że zwierzęta niemalże poczuły powiew mroźnego powietrza i ciepłe buty na swoich łapkach.

Nikt nie przypuszczał, że Jaś ma asa w rękawie. W tłumie widzów słychać było szept: *„Cicha woda brzegi rwie”*. Wtedy głos zabrała pani Sowa, która rzekła: *„Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta”*. Jury przyznało główną nagrodę „czarnemu koniowi” tego konkursu – niedźwiadkowi Jasiowi.

Niedźwiadek założył z liskami leśny zespół muzyczny „Przysłowiowy band” i od tego czasu mieszkańcy lasu śpiewająco znali wszystkie przysłowia.

Źródło: Eduexpert Sp.z.o.o, Iwona Oleksa, licencja: CC BY 3.0.

Polecenie 1

Opowiedz treść utworu „Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło”.

Polecenie 2

Wyjaśnij, dlaczego opowiadaniu nadano tytuł „Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło”.

Polecenie 3

Wypisz z opowiadania trzy przysłowia lub powiedzenia i wyjaśnij ich znaczenie własnymi słowami.

Polecenie 4

Przedstaw znaczenie jednego z poznanych przysłów w formie artystycznej. Pracę możesz wykonać dowolną techniką.

Sprawdź się

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Rozwiąż krzyżówkę.

1. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

2. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

3. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

4. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

5. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

6. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

7. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

8. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

9. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

10. Nagranie dostępne pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DTrqojx2c>

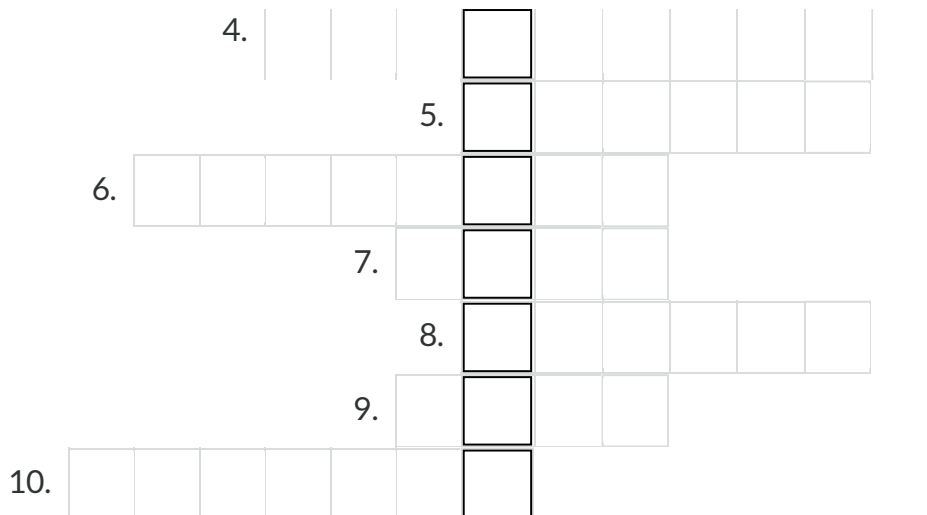
Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie

1.

2.

3.

1. Rośnie w miarę jedzenia.
2. W marcu jak w
3. Póty wodę nosi, póki się ucho nie urwie.
4. Prawdziwych poznajemy w biedzie.
5. ma wielkie oczy.
6. Jedna wiosny nie czyni.
7. Przyszła do woza.
8. Lepszy w garści niż gołąb na dachu.
9. syty i owca cała.
10. kołem się toczy.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 2

Wstaw wyrazy w puste miejsca tak, aby utworzyć przysłowia.

, ,

plecień

trochę zimy

Kwiecień

trochę lata.

bo przeplata

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

,

ten

kim

kopie

sam

Kto

w nie wpada.

pod

dołki

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

wcale.

niż

Lepiej

późno

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

słońca.

Nie chwal

dnia

przed

zachodem

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 3

Wykonaj obliczenia. Uporządkuj wyniki od najmniejszego do największego i wpisz je do tabeli poniżej. Obok wyniku zapisz sylabę przyporządkowaną działaniu. Odczytaj hasło.

- 60 - 5 · 6 = SA
- 20 + 2 · 10 = ROŚ
- 45 : 5 + 26 = MAŁD
- 60 : 2 + 29 = NA
- 49 : 7 = PRZY
- 98 - 3 · 8 = RO
- 6 · 7 · 3 = DU
- 75 - 11 · 3 = CIA
- 100 : 10 = SŁO
- 75 : 5 = WIA

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

wynik	sylaba

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 4

Połącz treść przysłowia z jego wyjaśnieniem.

Nie wszystko złoto, co się świeci.

Trafić z deszczu pod rynnę.

Czego Jaś się nie nauczy, tego Jan nie będzie umiał.

Daj kurze grzędę a ona mówi, wyżej siędę.

Czas leczy rany.

Nie rzucaj słów na wiatr.

Mieć węża w kieszeni.

Ziarnko do ziarnka a zbierze się miarka.

Być skąpym.

Trzeba uczyć się w młodości, bo wiedza, którą zdobędziemy, pozostanie z nami przez całe życie.

Nie wszystko, co wydaje się nam ważne, dobre i wartościowe, zawsze takie jest.

Wypełniaj obietnice, dotrzymuj danego słowa.

Po jakimś czasie zapominamy o trudnościach, złych rzeczach, które nas spotkały.

Dzięki systematycznej pracy i cierpliwości można osiągnąć zaplanowany cel.

Człowiek nie czuje się zadowolony z tego, co ma. Ciągłe czegoś ma za mało i chce jeszcze więcej.

Znaleźć się w sytuacji gorszej od początkowej.

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

gawra

gawra

dom niedźwiedzia

jury

jury (czytaj: żyri)

sędziowie

kołacz

kołacz

rodzaj pieczywa

przestroga

przestroga

uwaga uprzedzająca przed kimś lub przed czymś w celu uniknięcia kłopotów

rzekomo

rzekomo

podobno

szyderczo

szyderczo

złośliwie

tradycja ustna

tradycja ustna

przekazywanie wiedzy, wartości i umiejętności za pomocą mowy, bez użycia pisma

wierzenia ludowe

wierzenia ludowe

przekonania, przesady, wiara w prorocze sny

wskazówka

wskazówka

podpowiedź dotycząca zadania
zachwycić się czymś

zachwycić się czymś

odczuwać wielką przyjemność z kontaktu z kimś lub z czymś, podziwiać wygląd czegoś
bardzo pięknego lub wyjątkowego

Przysłowia:

Bez pracy nie ma kołaczy

Bez pracy nie ma kołaczy

jeśli sobie na coś ciężko nie zapracujemy, to tego nie osiągniemy

Cicha woda brzegi rwie

Cicha woda brzegi rwie

osoba pozornie cicha i nieśmiała w rzeczywistości może zaskakiwać niespodziewanym
zachowaniem

Co dwie głowy, to nie jedna

Co dwie głowy, to nie jedna

wspólnie ma się więcej pomysłów niż w pojedynkę

Co się stało, to się nie odstanie

Co się stało, to się nie odstanie

nie można cofnąć czasu

Czarny koń

Czarny koń

niespodziewany zwycięzca

Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta

Gdzie dwóch się bije, tam trzeci korzysta

kłótnia dwóch osób może spowodować, że korzyść osiągnie ktoś trzeci

Grać pierwsze skrzypce

Grać pierwsze skrzypce

stać na czele

Idzie luty, podkuj buty

Idzie luty, podkuj buty

nadchodzi najzimniejszy miesiąc, należy założyć ciepłe buty

Jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz

Jak sobie pościelesz, tak się wyśpisz

każdy człowiek sam decyduje o tym, jaka czeka go przyszłość

Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi

Kto późno przychodzi, sam sobie szkodzi

osoba, która się spóźnia, z własnej winy ponosi straty

Kto pyta, nie błądzi

Kto pyta, nie błądzi

możemy uniknąć popełniania błędów, pytając innych o to, czego nie wiemy

Mieć asa w rękawie

Mieć asa w rękawie

mieć ukrytą zaletę, która może przynieść nieoczekiwane zwycięstwo

Mieć wygraną w kieszeni

Mieć wygraną w kieszeni

być pewnym zwycięstwa

Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło

Nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło

wszelkie niepowodzenia prowadzą do pozytywnych zmian, np. kiedy zachorujesz, leżąc w łóżku możesz przeczytać ciekawą książkę

Pozory mylą

Pozory mylą

wygląd zewnętrzny nie zawsze odzwierciedla charakter

Praca pali się komuś w rękach

Praca pali się komuś w rękach

ktoś jest bardzo pracowity

Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie

Prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie

w trudnej sytuacji dowiadujemy się, kto tak naprawdę jest naszym przyjacielem

Stańć na wysokości zadania

Stańć na wysokości zadania

bardzo dobrze z czymś sobie poradzić

Zaprzec dech w piersiach

Zaprzec dech w piersiach

zrobić na kimś ogromne wrażenie, zachwycić czymś

Ciekawostki

Źródło: Eduexpert Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

1. Przysłowia występują na całym świecie i są przetłumaczone na różne języki.
2. Powstało wiele książek o przysłowiaach polskich, np.: „Nowa księga przysłów polskich”, „Przysłowia polskie”, „Z przysłowiami za pan brat”, „Przysłowia są na wszystko”.

Dla nauczyciela

Numer e-materiału: Temat 217

Autor e-materiału: Magdalena Pielach, Iwona Oleksa

Tytuł e-materiału: *Mądrość ukryta w przysłowiach*

Poziom edukacyjny, klasa: szkoła podstawowa, klasa 3

Cel ogólny lekcji: Uczeń rozwija umiejętność czytania na poziomie umożliwiającym samodzielne korzystanie z niej w różnych sytuacjach życiowych, w tym kontynuowanie nauki na kolejnym etapie edukacyjnym i rozwijania swoich zainteresowań. Usprawnia również umiejętność poprawnego posługiwania się językiem polskim w mowie i piśmie w zakresie rozumienia i interpretacji przysłów i powiedzeń.

Cele wynikające z podstawy programowej
Cele szczegółowe
Kształtowane kompetencje kluczowe